

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 21 DECEMBER.

De Banken van Langrand en de bank van Tongeren.

Men moet toch waarachtig beginnen te gelooven dat onze liberalen van den kwaden drommel bezeten zijn. Zij openen onderschrijvingen om de driftige redevoorering van M. Bara onder het volk te verspreiden, zij vallen uit tegen de Banken van Langrand omdat deze meestal door katholieken bestierd werden, maar zij hebben geen woordje uitlegging over de *tripotages* en de schelmerijen welke bedreven zijn in de overleden Bank van Tongeren, die door eenen hoop liberalen van de fijnste bloem bestierd en bewaakt werd.

De babbels van de *Vellette* die altijd zoo veel klaps heeft, vindt geen woordje bij te brengen om hare vrienden der bank van Tongeren te verdedigen. Want men moet niet vergeten dat M. de advokaat de Fastré, voorzitter was van den bewakings raad en dat M. de Lexhy de liberale heer van Velm (par London) insgelijks met drie of vier andere liberale kiekers lid was van den raad van bewaking.

Alles wel nagedacht, er is ook eenig verschil tusschen de banken Langrand en de bank van Tongeren.

Het jaar waar M. de Fastré, voorzitter van den opzichtraad, dat schitterend verslag det men weet verkondigde, brak de bankrot los en er werd bewezen dat de bank van Tongeren « de prooi eener bende schriftvervalschers geweest was » Wij vinden deze uitdrukking in den akt van beschuldiging gelezen voor het assisenhof van Luik den 18 mei 1865

Rodolph Fiebig, eene slimme Jood, maakte in het jaar 1863 honderd en vijf valsche wisselbrieven. De lekkere opzichtraad der bank van Tongeren bemerkte niets, en den 23 maart in hetzelfde jaar bestatigde M. de Fastré dat hij de balans der bank nauwkeurig onderzocht had, dat de cijfers met de boeken overeen kwamen en dat deze laatste goed gehouden waren! Dat het actief, het passief ervan afgetrokken, franks 482.703 85 beliep! Dat men aan die som hetgene door de actionnarissen verschuld was moest bijvoegen, zoodat het actief der maatschappij fr. 2.249.811.37 bereikte, en dat, na aftrek van hetgene de maatschappij aan vreemden schuldig was, er nog fr. 1.664.975 85 als waarborg overbleef.

Het merkwaardig jaar 1863 was niet voorbij dat alle die schoone cijfers door eenen windslag weggerukt wierden en M. de Fastré was niet minder als de actionnarissen (wij willen het wel gelooven) met verwondering geslagen als hij vernam dat die schoone balans, die bij zoo nauw-

keurig onderzocht had, op een déficit van een miljoen uitkwam!

Wij zullen de fraaie bijzonderheden van het proces welk de bankrotte opvolgde niet aanhalen; iedereen heeft er een droevig gedacht van behouden. Zeggen wij maar dat Rodolph Fiebig tot 10 jaren dwangarbeid, tot vijf jaren opzicht, tot de ten toostelling en tot de kosten veroordeeld werd. Vier zijner medeplichtigen ondergingen mindere straffen.

Ziedaar de schandalige geschiedenis der bank van Tongeren, waarover MM. de Fastré en de Lexhy het opzicht hadden.

Laat ons nu zien of wij dergelijke zaken in de banken van Langrand kunnen vinden. Twee rechterlijke onderzoeken hebben nopens de societeten Langrand plaats gehad. In het eerste zijn al de procureurs des lands, op de bielen der Langrandisten uitgelaten, en al gebruikten ze allen hunnen iever om zoo van M. Bara voortuitgang te bekomen, zij ontdekten niets. Dat eerste onderzoek was door M. de Bavay geleid, die onafhankelijke en strenge magistraat, aan wiens vroomheid alle ministers van justicie, M. Bara uitgezonderd, hunne hulde toebachten. Dit onderzoek kwam op dit dat er geene reden was om te vervolgen!!!

Wat deed M. Bara? Hij zette M. de Bavay af, en een nieuw onderzoek, door mannen volgens het hart van den minister geleid, werd begonnen. Dit is twee jaren geleden, en tot nu toe heeft men niets tegen de oude bestierders Langrand kunnen opbalen: zij zijn niet beticht en zijn zelfs niet afgehoord geworden!

In de zaak der bank van Tongeren heeft men geene moeite gehad, om de hand op eene bende deugnieten te leggen; in de banken Langrand heeft men nog niets gevonden om zelf eenen eenen enkelen mensch te beschuldigen!

Dat is niet het eenigste verschil dat men tusschen die twee zaken vindt.

« Om de fouten, zegt de *Etoile belge*, die zij door een overgroot vertrouwen hebben kunnen begaan te herstellen, » laten de bestierders der banken Langrand bijna hun geheel fortuin aan de actionnarissen over, zij stellen de toekomst hunner familie en kinderen in gevaar.

Handelen de opzichters der bank van Tongeren op dergelijke manier? Niet zoo zot. Er zijn nog wel eenige punten die te bemerken zijn. M. Bara valt tegen M. de Decker uit en hij benoemt M. de Fastré eerst als rechter, dan voorzitter der rechtbank van Tongeren.

Nog iets. M. de Lexhy, een der lekkere opzichters der bank van Tongeren juicht de haatvolle schimpdreden van M. Bara toe, stemt het dagorde door dezen laatste, over de benoeming van M. de Decker voorgesteld, en zendt den *Echo du Parlement* honderd franks om de Vlaamsche vertaling der redevoorering van M. Bara. Die vriend des lichts zal zich wel wachten tot stichting der kiezers van Waremmé, het ver-

slag dat hij den 23 maart 1863 geteekend heeft in het Waalsch doen over te zetten.

Wij durven weiden dat M. de Lexhy geen gedacht heeft van hetgene over zijne stemming der dagorde van M. Bara, en zijne gift van honderd franks gelachen geweest is. Dat doet zeggen dat de heer van Velm opricht geloof, meer verstand als M. de Decker te hebben.

Er zijn toch immer kwade tongen, niet waar M. de Lexhy? Die van Tongeren zeggen wel dat, indien het doctrinarismus wedt tot het roer kwam, gij u niet gansch onwaardig zoudt gelooven de plaats van gouverneur van Limburg te bekleeden. Wat toch kwade tongen zijn! Bekennen wij nu dat er toch een groot verschil tusschen de banken Langrand en de bank van Tongeren bestaat. De mannen van Langrand zijn katholieken en gij, zijt gij niet een liberaal!

Iets uit Maeseyck.

Wat er in Maeseyck omgaat, dat is waarachtig nooit op geen viool van zeven stuiver gedeeld. Wij hebben lang geweten dat den heer burgemeester Schoolmeesters de behendigste politieke koördinanser is van Limburg maar dat hij zoo verbaazende flikkers kon slaan, dat hadden wij waarachtig nooit durven denken.

De *Maeseyckenaar*, het liberaal blad van den liberalen burgemeester Schoolmeesters kondigt aan dat hij eene onderschrijvingslijst geopend heeft voor het vertalen en het verspreiden der redevoorering van M. Bara.

Hloort nu eens hief hoe die liberale heer Schoolmeesters zich tusschen katholiek en liberaal weet door te helpen.

Wij ontleenen het volgende aan het *Maeseycker Weekblad*:

Vijf dagen vóór dat dit in zijn blad verscheen maandag en dinsdag, de 27 en 28 november, had inderdaad de heer Schoolmeesters, burgemeester der stad, eene lijst van ondertekening in circulatie gebracht, in onze stad, zelf in persoon aan 't hoofd geteekend voor de grootste som, 20 franken, door zijne klerken, uit zijnen naam, bij eenige *verdachte* liberale functionnairren, ten hunnen huize, ter ondertekening aangeboden, en daarna doen afkondigen door de groote godelooze vrijdenkers en vrijmetselaars dagbladen, de *Echo du Parlement*, de *Journal de Liège*, de *Vellette* van Tongeren, welke deze manifestatie der ondertekening van 154 franken 20 c., zegpralend toejuichen!

Zondag, 5 december, knielde de heer Schoolmeesters eerbiedig, een geheele uur lang, ter gelegenheid van het urengebed, in de koor-

der parochiale kerk, op de bank vóór hem bekleed door eenen onzer kerkmeesters, den achtbaren heer doctor Schoolmeesters.

In den loop derzelfde opvolgende week, ondertekende de heer Schoolmeesters, in persoon en eigenhandig, vijf franken voor het oprichten door eenige catholieke burgers, van een beeld van den *Heiligen Eloi*, met de erkentelijke toestemming des heeren deken Polus.

Twee dagen daarna, dinsdag, 5 december, neemt de heer Schoolmeesters het initiatief van een adres aan den vrijmetselaar en vrijdenker, den heer Bara, hetwelk ons medege-deeld wordt door den daarop volgenden nummer des *Maeseyckenaar*.

Wij nemen over uit den *Maeseyckenaar* n° 49, van verleden zaterdag 9 december, letterlijk hetgeen volgt:

« De liberalen van het Canton Maeseyck » hebben dinsdag 11. het adres, waarvan wij » de vertaling laten volgen, aan den achtbaren » heer Bara gezonden.

MIJNHEER,

« Toen de dagbladen ons de eerlijke, moe- » dige, en welsprekende woorden hebben ter » kennis gebracht, door welke gij de stout- » moedigheid van een ministerie hebt ge- » schandveeld, dat het dorst beproeven eene » onmogelijke verrechtveerdiging aan de za- » ken Langrand te geven, met mannen, welke » in die wormstekige zaak gewikkeld waren, » tot de hoogste ambten van den Staat te be- » noemen, toen is het hart der eerlijke lieden » van eenen overzwaren last verlicht gewor- » den.

« Dank aan u, Mijnheer, dank aan uwe » krachtadigheid, aan uw talent, aan uwe » eerlijkheid, is er vandaag recht geschied. » De Koning, wiens vaderlijk bartschandig » is bedrogen geworden, heeft de oogen ge- » opend; hij heeft zijne ministers verjaagd » gelijk eertijds Christus de kooplieden uit » den Tempel dreef.

« WIJ ZIJN GELUKKIG EN FIER DE TOLK » TE ZIJN VAN ALLE EERLIJKE LIEDEN DER » STAD EN DES KANTONS MAESEYCK, door » u, met een oprecht hart, onze gevoelens » van bewondering en dankbaarheid te kon- » nen betuigen.

« Wij durven hopen, Mijnheer, dat gij niet » onverschillig zult zijn aan de eerbewijzing- » gen welke wij toedragen aan de eerlijke » lieden, die met moed het vaandel verheven » houden van het wijze en vooruitwillende

TOBY LOUVET.

(Vervolg.)

—(—) (—) (—)—

IV.

Schrande, vlug, slank gebouwd, werd Toby alras een der aanvoorders van de vereeniging; hij klom zonder aarzelen naar het balkon van eene eerste verdieping, waar men een half opstaand raam had gezien en kwam met de vlugheid van een eekhorntje weder naar beneden bij den geringsten zweem van eene kaars of een nachtluchte; hij zwom rondom de in de Seine liggende badinrichtingen en stoot uit de openstaande kamertjes een kam, een borstel, een serset of eenig achtergelaten voorwerp van waarde; alles was van zijne galing; en als hij ontdekt was geworden, dook hij onder water en zijn spoor was spoedig verloren.

Bij feestelijke gelegenheden, zooals illuminatiën, vuurwerken enz. verdubbelde de ontvangst. Bij het vallen van den avond kwamen de deugnieten in de Champs Elysées bijeen, en elkander bij de hand vasthoudende, drongen zij onder den schijn van met elkander te spelen in de dichtste groepen, lieten dan elkander los en bij hun terugkeer waren hunne zakken, hunne handen, hunne kieren, kort te voren ledig, als door een tooverslag goed gevuld. De argelooze bewoners der provincie waren gewoonlijk de slachtoffers van die deugnieten. Dit verschafte hun de grootste pret.

Op zekeren keer, evenwel, was deze pret Toby noodlottig; op het geroep van een burgerman, dien zij van zijn borlogie ontlast hadden, namen de agenten van politie vijf van die Cartouche's in hechtenis en moesten zij voor den rechter van instructie verschijnen.

Naar de correctieele rechtbank verwezen, werden zij door deze tot gevangenisstraf veroordeeld. Toby had de kieschheid een anderen naam

aan te nemen en eene fantastische woonplaats te *Chiffonville* op te geven. Of men hem al onder het oog bracht, dat er bij Parijs geen gemeente van dien naam bestond, het hielp niets, hij bleef bij zijne opgave en zijn straf werd er door verzwamd.

De vijf stoutmoedigsten hadden voor allen betaald; de overigen kwamen wel dien nacht in het algemeene entrepôt bijeen, doch nu werd de genootschap ontbonden en gingen de vroegere leden daarvan zich bij andere clubs aansluiten. Wij zullen hen aan de nitoeffening van hun handwerk laten en onze veroordeelden volgen.

In de eerste jaren, die op de revolutie van 1848 volgden, werd het reglement der gevangenis, vooral wat de jeugdige gevangenen betrof, aanhoudend verzacht. De voeding viel hun dan ook volstrekt niet af, zij waren gewoon aan eenvoudige spijzen; alleen betreurden zij de lekkernijen, die zij hier en daar ontvreemden, zoo als jonge groenten, pasteijs, levende kreeften, enz.; in de gevangenis was het eeuwigdurende kool- en snijboonssoepen wel wat hard droog brood. Niettemin bleven zij even opgevoerd; de vroolijkheid verlaat den straatjongen van Parijs nooit. Het regende kwinkslagen, en de hartelijke lach, dien de muren der gevangenis zelden weerkaatsen, klonk er nu telkens. Op dien leeftijd heeft men weinig besef van het kwaad, dat men doet; alles is spel. De natuur is niet door de opvoeding gewijzigd geworden, en de natuur, aan zich zelve overgelaten, is meestal bedorven.

Na verloop van eenige dagen, evenwel; begon Toby, die door eene goede moeder was opgebracht geworden, te weenen. Hij betreurde, in zijne lange uren van *far niente*, de altijd zoo zoete moederlijke liefkozingen.

« Kijk eens, hoe allerbespottelijkst! » sprak de oudste en meest verdorvene van de vijf, die zij den bijnaam gegeven hadden van Cupido, uit hoofde van zijne buitengewone leelijkheid; platte

neus, dikke lippen, kort voorhoofd, achteruitspringende kin, lange en rossige haren, loensche oogen, kortom, hij was afzietlijk en zijne ziel was niet schooner dan zijn aangezicht.

« Waarom schreit gij domoor? » liet hij er op volgen; « hebt gij het hier niet naar uw zin? of treurt gij om de schoppen en klappen van uw lieven papa? »

« Ik treur om mijne moeder, » gaf Toby bedroefd ten antwoord.

« Heeft zij u in langen tijd niet gekust? » hernam Cupido; « is het anders niet, troost u dan maar, ik zal moeder Godiche roepen, de vrouw van onzen achtenswaardigen portier. »

« Houd den mond! » voegde Toby hem wrevelig toe; « hebt gij dan nooit ondervindig gehad van de goedheid eener moeder? »

« Ik heb die van de mijne nooit anders gesmaakt dan met het einde van een bezemsteel. »

« Had zij u dan niet lief? »

« Ik was te leelijk; de liefkozingen waren voor mijn broeder; dat maakte mij woedend, ik beet hem en kreeg daarvoor slaag. Dat zijn mijn herinneringen uit mijne kindische jaren. Ik heb die het verlaten voor de vrijheid, en de vrijheid voor moeder Godiche. Zij voedt ons niet koninklijk, dat is waar, maar ik krijg ten minste geen slaag. Buitendien, als het u hier verveelt, beste jongen, dan bestaat er een middel om er uit te komen... »

« Een middel!... »

« Als gij allen naar mij luisteren en mijn raad opvolgen wilt, dan zullen wij binnen drie dagen vrij wezen. »

« Bah! en op welke wijze? » vroegen de vier deugnieten gelijktijdig.

« In mij zelven gekeerd als een wijsgeer over de binnenplaats wandelende, heb ik de muren eens in oogenschouw genomen en in den geest hunne hoogte berekend. »

« En?... »

« Zij zijn zoo hoog niet, of wij kunnen met

ons vijven gemakkelijk, op elkanders schouders staande, den top bereiken. »

« Maar over dag is zulks onmogelijk en des nachts zitten wij hier opgesloten als in een kippenhok. »

« Ja, maar het is warm, men heeft gebrek aan lucht, men heeft het benauwd, men schreeuwt het uit... »

« En wat dan?... »

« Dan streelt men met de hand langs de baarde kin van moeder Godiche en smeekt haar vriendelijk de deur open te laten, om frischer lucht te kunnen inademen. De goede vrouw weigert aanvankelijk, laat zich eindelijk verbidden, en vergeet dan de deur te sluiten. Daarop... »

« Daarop?... » herbaalden de jongens met gespannen aandacht.

« Daarop dragen wij een ijzeren ledikant of kribbe naar buiten en zetten die op hare achterpooten tegen den muur overeind; Ragot, die het sterkste is, gaat er op staan, met een gekromden rug, een tweede op hem, een derde op den tweede, een vierde op den derde en de vijfde klimt op den muur. »

« En als wij dan nog met ons vieren zijn? »

« Dan zet men eene twee ijzeren ledikant op de andere. »

« Hij heeft overal een antwoord op. Wilt gij de laatste zijn? »

« Zoo dom niet. Wij zullen loten. »

« Aangenomen. »

« Dan tot morgen. En laat ons nu slapen gaan om krachten te verzamelen. Wij zullen die noodig hebben. »

Y.

De volgende dag vond onze knapen frisch en gezond; zij konden niet de geringste ongesteldheid voorwenden; want hun gelaat zou hen gelogenstraft hebben. De hitte was evenwel zeer drukkend en dat was genoeg om de vrouw van